

Womhaj Bóh!

Cyklo 32.
6. augusta.

Lětnik 3.
1893.

Serbske njedzelske łopjenka.

Wudawaju ło kóždy kobotu w Smolerjez knihiczišcežerńi w Budyschinje a łu tam dostacž sa shtwórtlětnu pschedplatu 40 w.

10. njedzela po śwj. Trojizy.

Rom. 9, 1—5: „Ja prawdu rěcžu w Šhrystuŝu, a nježju, kotrehož mi śwědženje dawa moje śwědomnje we śwjatyń Duchu, jo mam wulku srudnošć a stajnu bolosć we swojej wutrobje. Pichetož ja łuam łuam požadał, so bych poklaty był wot Šhrystuŝa łu swojich bratrow, kotřiž moji pscheczeljo łu po tym czěle, kotřiž łu Israelszy, a jim łu kłuscha džěczatstwo a krašnosć a wotkasanje a sakon a Boža łu kłuzba a łu kłubjenje, kotrychž łu tež czi wótzojo a łu kotrychž je Šhrystuŝ po tym czěle, kiž je Bóh nade wschitkim, kłwaleny do wěcznosće. Hamjen.“

Šso dopomnimy dženz na wutupjenje města Jerusalema a na wobohi Israelski lud, kiž hišće pschezo nje namaka swojeho šbožnika. Se śwjatyń Pawołom czujemy wulku srudobu a stajnu bolosć, hdyž my na naschich židow, kiž łu živi hjes nami, hladamy. To je smyšljenje, kotrež łu nam pschecziwo nim najprjedy pschisteji. Šswjaty Pawoł je srudny jich dla, pschetož woni łu jeho pschecze-lojo po tym czěle; won je pak tež srudny, dokelž łu runje woni, kotrymž je Bóh tón šnješ pschede wschitkimi druhimi ludami šbože pschihotował, jo šaprewali. Wschak bē tež won, kaž łuam praji, łu roda Israelski, łu teje šchlachty Benjamina, Šebrejski łu Šebrejsch (Fil. 3, 5). A nětk dnyrbjesche widžecž, jo jeho pschecze-lojo po krwi tu hnadu, kotruž bē won namakał, hidžachu, haj tež jeho šameho dla jeho wěry do njeje. Tak bē jeho lubosć naturška, ale tež duchowna, pschetož tón lud, kotryž je tón šnješ pschezo

a šašo lubował a łu wulkej dobrotu łu šebi czahnył, šaprewa šbožnika, kiž je jemu łu kłubjenje a kotrehož je šebi tak jara žadał. A kaž je tón šnješ łuam w hlubokoj srudobje do luda wołal: Hdyž wam prawdu praju, czěho dla njewěricze mi? Ach, jo byšće wopomnili, šchtož łu łu waschemu mērej hodži! Se wschěch kónzow šemje budža pschincž a budža łu Abrahamom, Šsaakom a Šakubom łu blidom šedžecž, ale džěczi teho kralestwa budža wustorkane do naj-hlubscheje czěmnošće, tak japoschtolowa lubosć pohladuje na tón njewěrijazy štwjerdnjeny lud a šahori łu łu temu nimale džiwonemu žadanju: so bych poklaty był wot Šhrystuŝa łu swojich bratrow, hdy bych psches to šamohł jich łu Šhrystuŝom łu jenemu czělu šjednoczicž.

Israelski lud wschak njeje lud, kaž druge ludy, ale je wošebje wot Boha žohnowany a wušwoleny lud. Wschitte druge ludy łu jemu wjele džata winojte. Šswjaty Pawoł špomni na jeho wošebne krašnosće — kotrehož je džěczatstwo a wotkasanje a sakon a Boža łu kłuzba a łu kłubjenje, kotrychž łu tež czi wótzojo, łu kotrychž je Šhrystuŝ w czěli, kiž je Bóh nade wschitkim, kłwaleny do wěcznosće. Šakži je to lud! Na lud, wot Boha niz jeno prawdosće dla lubowany, ale potrjebnosće dla wobhnadženy, dnyrbimy tež my Bože džěczi niz łu czělnym hñěwom, ale łu tej lubosću, kotraž wscho šnješe, czěrpi a wěri a wscheho łu nadžije, hladacž. Šeho je džěczatstwo — kaž lube džěczi je Bóh jeho mlodosć pytał a kłbł, kaž mlodeho šyna jón łu Šgiptowskeje a łu wotrocžkowske do łu kłubjenego kraja šrejoty wjedł. Šeho je krašnosć — łu Ziona wschak šhadža šnješowa krašnosć, šwětko wot Boha šameho šaprewčene

sa swoj lud, bjes tym, so druge ludu hščje w czemnosci a w kłódku smjercze bedža. Tcho je wotkasanje — wy dyrbicze moj lud bycz, praji t Israelej tón Anjes, a ja chzu wasch Bóh bycz. Raž nan se swojimi džeczi, kaž mandželst se swojej mandželstaj, taž rěči swjaty a wschedomónny Bóh dobrocziwje a pscheczelniwje se swojim ludom. Tcho je sakón — ja šym swjaty, wy dyrbicze tež swjeczi bycz; sakón je jim daty jako wuprawa a kafa, šcho ma so czinicž a wostajicž, jako schpibel, w kotrymž ma swoje hrěchi pónacž. Tcho je Boža služba — kaš lubosne šu, Anježe, tvoje wobudlenja, hdyž twój lud šlyšči twój kłóž a špěwa czi psalmu, pschinješe czi wopory a dostawa twou hnadu. Tcho je šlubjenje wo Měšiašu a dopjeljenje — Šhrystuš je t Israela rodženy po czele, wěrnny Bóh, šhwaleny do wěcznosće! Tajske cžescze hódneho je Boža hnadu Israela mēla!

Hdyž my šchesczijenjo t póhanow, hrynjež je so tón sbóžnik nam w našim kraju tež jiewit, pschezo jaso žadamy po šlubjenym kraju, dofelž stej tam Jesušowej swjatej nošy kłodžitej — nje-dyrbjeli tež lubosč t temu ludu cžucz, t kotrehož je wón t nam pschischol? My dyrbimy cželne hidženje t mozu swjateho Ducha, smyšlenje, kotrež jeno na židowske hrěchi hlada, t lubosčju pschewinycž, dyrbimy pschede wschittim israelskim džecžom, kiž bjes nami bydla, se šlowom a kłodženjom šwětlo a šól bycz. Bóh tón Anjes budže požohnowacž, šchož taž nad ludu stareho šluba cžinimy. Hdyž a hdyž budže so tón a tamny pschewinycž dacž. A hdyž my šchesczijenjo t póhanow w wěrje a lubosčju tež póhanškim ludam ewangelij pschinješemy a taž so lud noweho šluba štajnje pschisporja a rosče — na pošledku budže tež w Israelu šwjate šahorjenje wubudžicž, wón budže pónacž teho, do kotrehož šu kašali (Sach. 12, 10), a hromadže t šchesczijanami t póhanow hšubosčž bohastwa woboje mudrosče a pónacža, lubosče a šwěrnosče Božeje šhwalicž — teho džiwneho Boha, kiž je wscho wobšamnyš pod njewěru, so by so nade wschittimi šmilik.

B — — —

Wopacžne a prawe dowěrjenje t Bohu.

Hdyž šebi něchtó lóž kupi, šnana ja šwoje pošlenje krosčki a nětko woczakuje, so dyrbi a budže Bóh jemu wulki lóž dobycz dacž, tón ma wopacžne dowěrjenje. Hdyž něchtó Boha prošy a to žyle nutrnje, so čžyš jemu pjenješy a kubla wobradžicž, so by bohaty byl, tón ma wopacžnu dowěru. Tcho dla taž wjele šhudnych a podczyščenych šwoje dowěrjenje t Bohu a t tym šwoju wěru prjecž cžišnje, dofelž jim Bóh w tajkich wězach nje-pomha a tajke modlitwy njewuššyšči. A tola bychu czi šami nana njerofomneho mjenowali, kotryž čžyš šwojemu džescžu, kotrež jeho prošy, město šhlěba kamjen abo něchtó t hrajštanju dacž, pschi cžimž móhlo džecžo do nješboža pschišč. Šemške wězy, wo kotrež prošymy, šu husto hubjenšche hacž kamjen a wulki lóž je hižo někotreho do hubjenšwa pschinješl.

Wopacžne je tež dowěrjenje t Bohu taž mjenowaných šbožowných, kotsiž žiwjenje w ničim druhim njewidža, šhiba w nježelstaj drašče a w šklóncžnym šwětlo. Raž došho ma cžlowješ wscheho došč, so jemu lohko rěči wo dowěrjenju t Bohu a wješekej nadžiji. Ale nječ juntrócž wichory pschišdu, kotrež jeho lóž won cžerja na so žožmjaže morjo starosčow a nješboža, potom budže so pošajacž, hacž je dowěrjenje prawe. Raž došho šu džeczi male, šu wone pobožne, ale hdyž léta špytowanja pschišdu, so pošaja, hacž maja dobry šakožš. Hacž je dub šylny, so hacž pošaja, hdyž je jón wichor poščašš.

Wopacžne je tež dowěrjenje tyč, kotsiž šebi na šwoju krutoščž něšto myšla. Woni praja, so dyrbi cžlowješ pschichodej t měrom napšchecžiwu hladač a so psches žane nješbože nješmē dacž šatrasčicž. To šu hižo póhanšzy mudri ja najwjetšču mudrosčž wudawali, ale woni šu pschi tym taž daloko pschischli, kaž jedyn t nič cžinjješche, kotryž, jako hubjene a nješbožowne žiwjenje dale šnjescž nječhašche, šam ruku na so škoži. Tajske mē, kajskež jón muhamedanšzy wucža, so ma so cžlowješ t měrom pschichodej pschewostajicž, — njeje ničžo druge hacž mē, kotryž wysche rowom bydli. Wološčž pschi tym wotmjelšnje, ale wutroba štwjerdnje. Šchtož čže do mormeho Boha, do Boha bjes wutrobny wēricž, bywa tež cžlowješ bjes wutrobny. Pschetož cžlowješ bywa pschezo tajki, kajskež je jeho Bóh.

Wopacžne je tež dowěrjenje, hdyž je cžlowješ lohkosmyšleny wot jeneho dnja do drugeho živy a čže so na šlowa šwjateho pišma powošč: „Njestarajče so wo jutšišči džēn; došč je, so ma kóždy džēn šwoju wobczěžnosč.“ Bjes starosče bycz njerēka

pschezo dowěrhypošny bycz. Šswoje starosče prjecž cžišnjecž, nje-rēka hščje: je na Boha cžišnjecž. Biblija nihdže lēnikow nje-šhwalit a to němške pschischlowo njeje w kóždym padže wěrne, kotrež praji: „Šbožowny je tón, kotryž šabydže, šchož so wjažy pschewēnicž nješhodži.“

Wopacžne je tež dowěrjenje, kotrež je jenož po šdacžu wulke Boha špytowanje. Šchtož so bjes nušy abo se šameho žadanja po doštyku do štracha poda, se štrowosčju a žiwjenjom hrajka a šebi pódla myšli, so dyrbi jeho Bóh na kóždy pad wobarnowacž a šahowacž, tón je na wopacžnym pucžu. My šebi w tajkich wězach wot našeho Boha žanyč džiwow žadač nje-šmēmny, hdyž wón čže, so šebi my po wschēdnym pucžu pomoz pytamy. Hdyž Bóh Šeliškej pschitasa do puščiny hič a jeho tam psches rapatow šastara, dyrbjješche wón to cžinicž, dofelž bēšche jeho wotrocžt jeho pošluchajo a w jeho službie tam šchol. Hdyž paž so ty bjes nušy a bjes porucžnosče Božeje do puščiny podawšči šebi žadaš, so dyrbi Bóh tebie psches rapatow šastaracž, rēka to Boha špytowacž, ale niž Bohu so dowēricž.

Prawe dowěrjenje je žyle hinasche. Wone Bohu pucže prjódš njeišche, ale praji: „Ty dobre pucže wschudže a pomoz wudželš.“ Prawe dowěrjenje njehlada najprjedy na cželne a šemške, na pjenješy a kublo, na bohastwo a cžescž, ale wopomni to šlowo: „Bytajče najprjedy Bože kraleštwu a jeho prawdosčž, dha budže wam to wschitko pschidate. Prawe dowěrjenje t Bohu pschi modlitwach wo šemške wězy štajnje pschitaji: „Tola niž, kaž ja čžu, ale kaž ty čžješ.“ Hdyž my ja nušy druhich prošymy, po tajkim t lubosčju a niž se šebicžnosčju prošymy, potom móžemy šferje šhroblišči bycz, kaž nam to pschiklad Luthera a Augusta Šermana Šranki šjewi.

Prawe dowěrjenje t Bohu pschezo wopomni, so tež šchiz, kotryž Bóh na naš polož, t našchemu šbožu a mērej škuži a teho dla so cžicho poda, kaž David, hdyž praji: „Ja čžu šbožny šhelich wsacž a w Anješowym mjenje so modlicž.“

Prawe dowěrjenje móže jenož tam bydlicž, hdyž je wēra do Jesuša. Pschetož psches nju šamu móže našcha wutroba cžicha a mērna bycz, dofelž wē, so ma Šhrystuša dla wodacže hrěchow. Wjele waznišča hacž ta starosčž wo cžafne je tola ta starosčž wo wēczne. Na šemi pschezo blecžta namatak, hdyž móžu šwoju šlowu položicž. Ale taž so mi we wēcznosčju, w šudže pónóže? Ššym-li w wērze do šwojeho wujednarja, šrednika a šarēcžowarja prawe wotmolwjjenje na to prasčenje namatak, potom hacž móžu t mērom živy bycz a t mērom wumrjecž.

W wērze do Jesuša namatak džecžaze dowěrjenje t Bohu. A wone mje šame šbožowneho cžini. Moje dowěrjenje t Bohu dyrbi bycz kaž dowěrjenje tamneho džescža, kotrež pschi wulkim wichorje na morju t mērom horkach na kóždi dale hrajšasche, hdyž czi drusy na kóždi wulkeho štracha dla šchepotachu. Jako so něchtó džescža woprašča: „Njebojšči so ty?“ wone wješeke wotmolwi: „Šcho dyrbjalo so bojecž? Mój nan džē kóž wóž!“ Haj, Bóh, tón njebjelš Wóž, kóž našeho žiwjenja wóžji; wón ju wóžji psches žožmy a wichory njemērneho morja t brjohej wēczneho mēra.

„Ach porucž Bohu šwěru
Tvoj pucž a šrudobu,
A wopomni t prawej wěru:
Bóh knježi na njeby,
Wón lóšt a wētry wóžji,
Tež wschitke mrócžele,
Pucž, po kotrymž so kłodži,
Tym šwojim šjewicž wē.“

Ša byč radny!

(Šo němškim.)

„Ša byč radny wērit, ja byč radny šbožny byl, ale“ — — —
— Wēšči ty, so Bóh to tež čže? „Wóh čže, so by wschittim ludžom pomhane bylo a so bychu t pónacžu teje prawdy pschischli“ (1 Tim. 2, 4). Wēšči ty, so je wón wschitko ja twou šbožnosčž pschihotowal? „Taž je Bóh tón šwēt lubowal, so wón šwojeho jenicžkeho narodženeho šyna daž je, so bychu wschitzy, kiž do njeho wērja, šhubjeni njebyli, ale to wēczne žiwjenje mēli“ (Šan. 3, 16), a so je Šhrystuš, jako na šchizju wumrje, šawošč: „Dokojane je“. — „To je šawēščje wērnno a jara doštojne šlowo, so Šhrystuš Jesuš do šwēta je pschischol, hrēšnikow šbožnyč cžinicž“ (1 Tim. 1, 15). Taž je to šbože tu hotowe, šwobodne ja kóždeho;

jenicze je jo wsacz, febi jo dobycz. Ale je tež woprawdze wěsta wěz, so ty to chzešch?

Hdyž chze cźlowjeť rady nĕkajku wěz mĕcz a wona ťo jemu posticzuje, wón ťo i tym spoťojicž nĕbudze, džen wote dnja woľacz: „Sa bych ju rady mĕť“ — ale wón ju woľmie a wužije. Wbohi hľodny praji: „Sa bych ťo rady najĕdĭ“, kaž doľho njemĕ, i woľtal by zyrobu dostaľ; hdyž jemu pať nĕchtó wobjed na blido staji a jemu jĕcž kafa, wón wjazh nĕskorzi, ale ťo najĕ.

Wĕsch ty, ťchto je tebye hacž dotal sadzeržalo? Ty by rady ťbóžny byl, ale — ťam psches ťebje. Ty nĕjťny nitomu nĕprawdy cžiniť, ty nĕjťny hubjenťchi hacž druhy. Ty maťch hižo tajku wulku myťľ ťam wo ťebi, so by ťo tebi ťpodobalo, hdy by ť tvojim ťaťľužbam hiťchcze tu pschistajicž moľť, so ťy ťam ťebje wumóľť a ťbóžneho ťcžiniť. A dale by wschat ty rady wot wscheho ťleho wumóženy byl, jeno so nĕby psches to w tvojich ťtarych pschihľilnoťcžach, waťchnyach, ťwĕtnym ťmyťľenju moleny byl. Ty chzeťch rady woťtacž, kajľiž ťy a pschi tym Božu hnadu wužiwacz — to je to, ťa cžimž hižo ľeta doľho ťtejiťch, ťchtož pať dozpicž njemóžĕch. — Najwazniťche tebi nĕje, so by ťebi ty ťbóžnoťcž dobyť, ale so by ju ťam psches ťebje dobyť, so by ťo ťam po ťwojim waťchnju a psches ťwoju próžu wumóľť; ale to ťo cži nĕporadž, runje kaž ťo muž do ťtudnje panywťchi ťam ťa ťwoje wloťny ťe ťtudnje wuczahnyčž njemóže.

Duž tež ťroťymju, so ty to ťbože, kotrež Bóh tebi posticzuje, ťapschimnyť nĕjťny, to ťbože, ťa kotrež je Khrystuťch wschitko cžiniť, doľeľ my nicžo cžinicž njemóžemy; to ťbože, kotrež nam naťchu zyľu ťtaženocž, pschecžiwu kotrež my ťami nicžo nĕťamóžemy, a naťchu doťpoľnu njemóž poľasuje, pschetož wone budze nam i nĕbjeť pschijnĕbene.

Hdyž pať chzeťch to ťbože mĕcz, daj ťebi prajicž: „Wone tu hiťchcze je.“ Bóh tebi jo dženťa posticzuje; wone je ťa tu ťemju a ťa nĕtko; wone wuťwobodži wot hrĕcha, pschifryje ťandžene hrĕchi, wuczicžni wutrobu, džĕli wot ťwĕta. Wone je doťpoľne w ťesufu Khrystuťku, kotrehož dyrbiťch ťa ťbóžniťa pschijecž.

Chzeťch jo mĕcz? Saťo ťo ťhubjeny ťyn roťbudži, ťo ť ťwojemu wóťzej wróćicž, nĕpschecžini dnj a nozy, pschezo ťaťo ťkoržiwťchi: „Sa bych rady“ — ale wón praji kručze roťbudženy: „Sa chzu poťtanyčž a ť ťwojemu nanĕj hičž“ (Lut. 15, 18). Wón hnydom ťtaže a džĕťche ť ťwojemu nanĕj a namafa ťwojeho nana, kotryž jĕho wjeťĕly horje wťa. Sa teho ťyna teħdom rĕľaťche: pať žiwjenje pať ťmjercž.

Tež ťa tebye ťo wo žiwjenje abo ťmjercž jedna. Hdyž pať ťo wo to jedna, ťebi ťwoje žiwjenje ťdžeržecž, i tym doľcž nĕje, pschezo ťaťo prajicž: „Sa bych rady“. Nĕ, žaneho kómdženja! Žaneje poľojcžnoťcže! Roťbudž ťo ťhroble a nĕpraj wjazh: „Sa bych rady“, ale „Sa chzu!“

Stara ťhalka.

(Po nĕmťtim.)

1 Jan. 1, 8. ťeli so prajimy, so žaneho hrĕcha nimamy, ťawjedžemy ťo ťami, a prawda w nať nĕje.

Duchowny ťch. w N. bĕťche hacž do ťwojeho kónža nĕbojafny přĕdar poľuty. Wón bu junu ť žonje proťcheny, kotraž bĕťche ť ťmjercži bliťto. ťsama pať to nĕcžujĕche. Wona bĕťche w ťwojim žiwjenju do tych ťamoprawnych ťľuťhala; bĕťche drje porjadnje ťe mťchi a ť ťpowjedži ťhodžila, pschi tym pať ťebi myťľila, so je wschitko cžiniťa, ťchtož je nuťne, so móľta ťbóžna byčž. Teho dla nĕby tež rady na přĕdowanja duchowneho ťch. poťľuťhala; pschetož wona by prajiťa, so tón po prawym ťa ťamnych hrĕťchnitow přĕduje, ale niž ťa pobožnych ľudži a so wo jich wjele ť njemu ťe mťchi ťhodžazych wĕ, so w přĕdawťchim cžachju nĕjťny najľĕpťchi w žiwjenju byli. Wona by ťebi pschezo myťľila, so je nuľne, so je tež tón, kotryž móže ťo w kóždym přĕdowanju hrĕťchnit mjenowacz a ť poľucze napominacz, wulke a czežke hrĕchi cžiniť.

Teho dla wona, hdyž duchowny ť nĕj dó iťtwy ťastupi, praji:

„Najpřĕdy dyrbju wať, ťnjes duchowny, proťbyčž, so mje nĕbyťchcze ťa hrĕťchnizu mĕť a mi wjele wo hrĕchach a poľucze po-wjedat. Pschetož ť temu po wať póťľala nĕjťny. Sa w ťwojim žiwjenju hrĕcha cžiniťa nĕjťny, ťym bohabyafna a pschezo dobra pschecžiwu ťhudym byťa. Powjedajcže mi radťcho nĕťchto druhe, ťchtož mje w mojej ťhorocžni troťchtuje.“

Duchowny wotmolwi: „ťbožowna žona, kotraž wy ženje hrĕcha cžiniťa nĕjťcže! Hacž dotal ťym jenož jeneho ťnať, ťiž wo žanym hrĕchu nicžo njewjedžĕche, to bĕťche naťch ťbóžniť ťesuf

Khrystuťch. Sa dyrbju wam psched Božim woblicžom wuťnacž, so ťym ja ťhudy hrĕťchnit, so ja nicžo dobreho na ťebi ťhwalicž njemóžu.“

Žona ťo wschat kufť naťróži, poľza pať wo nĕcžim druhim powjedacz.

Bjes tym pschifaja tey holecžny, kotruz bĕťche ťa ťwoje džĕcžo ť ťebi wťala, so dyrbi rub pschijnĕcž a blido kryčž, a ťnĕťej duchownemu ťhofej pschijnĕcž. To džĕcžo chzyťche tež ťhalku i ťhamora dele wťacz, pschi tym pať ťo jej wuťuže a na ťemju padnywťchi ťo roťbi. Teho dla ťo ťhora žona tať roťhnĕwa, so na to džĕcžo i hroťnymy ťľowami ťwarĕťche. Na poťľĕdku praji: „Wschitko wona nĕťchitnje ťapocžnje a jenu ťchťodu po druhej nacžini.“

To džĕcžo ťo pať tať ponižowacz dacž nĕchafche, doľeľ bĕťche ťnĕť duchowny póľla a napschecžiwu, so to wĕrno nĕje, so hiťchcze ženje ťchťody cžiniťa nĕje.

Roťhorjena ta žona ťawoľa: „Tajka ťĕharna! To chze ťo nĕtko tež hiťchcze bĕľa cžinicž. Nĕby-li ťhala, bych tebi wodaťa; nĕtko pať cžiniť, so won pschindžĕch; dži mi i woczow!“ A ť duchownemu ťo wobrocžiwťchi wona dale rĕcžĕťche: „ťnĕť duchowny, njemĕcže mi to ťa ťto. Wona bĕťche dobra ťtara ťhalka. Nĕmóžĕche to džĕcžo nĕťoho proťbyčž, so by jemu tu ťhalku dele dať? Wona pať chze pschezo wschitko ťama cžinicž.“

„Luba žona“, wotmolwi duchowny, „dyrbjaťo to prawo psched Božim woblicžom a njedyrbjať to žadny hrĕch byčž, so ťo wy tať jara dobreje ťhalki dla roťhnĕwaczĕ? Sa bych to i najmĕnťťcha ťa hrĕch mĕť, hdy bych w hnĕwje tajke hroťne ťľowa rĕcžat.“

Ťa žona wotmolwi: „ťnĕť duchowny, my ťmy toľa ťľabi cźlowjeťo. A ja ťo hewoť njeroťhnĕwam, ale so mi to džĕcžo ťhaje a praji, so hewoť wschitko prawje cžiniť a žaneje ťchťody njĕcžini — to mje jara mĕrťny.“

„A wy, luba žona“, wotmolwi duchowny, „nĕjťcže dha wy přĕdy runje tať Duchej Božemu ťhala, jako wy prajĕťchcze, so ženje žaneho hrĕcha cžiniťa nĕjťcže? Abťo ťchťo dha njewĕrnoťcž rĕcži, Bóh, ťiž praji, so je cžľowťka wutroba ťa wot mľodoťcže, aby wy, ťiž wy na wopať prajicže? A nĕjťcže wy runje tajka wumyťľena, kaž waťcha džowka, hdyž macže ťamu ťebje ťa doľru a ťebi myťľicze, so žaneho ťbóžniťa njepotrĕbacze, kotryž wam hrĕchi wodaťa.“

Žona duchownemu rufu poda. Wona praji, so ťwoje hrĕchi póľnaje a so ju nochzyť wopuťchcžicž, ale jej proťbyčž pomhacz, so chzyť jej Bóh hnadny byčž. Duchowny ťo i nĕj modľĕťche a jejnu ťhoru wutrobu i lubocžnu a ťe ťcžĕrpliwocžnu hľadaťche. Wona by drje druhdy ťaťo do ťwojeje ťtareje ťamoprawdoťcže ťapadnyťa, ale ľódb bĕťche roťtať, hnada bu cžim ťhľniťcha a wona bu ť póľnacžu ťwojich hrĕchow a ť poľucze dowjedžena, i doľom pať tež wodačža ťwojich hrĕchow w Khrystuťku wĕťta.

Wona bĕťche hiťchcze tydžen žiwa, potom wumrje i ponižnej, ale tež i troťchťnej wutrobu.

Roťhľad w naťchim cžachju.

Khĕžor je ťo do ťendžĕľťkeje poľak a ťwoju wowku ťralowu Wiktoriju wopňat.

Bjes Ruťťej a Nĕmťťej je žľowna wadženja wudyrifa. Doľeľ je Ruťka najwťťťťche žľo wot naťchich tworow žadaťa, ťmy tež my nĕť žľo na ruťke tworť wo 50 procentow powyťchili. Ruťka hordocž dyrbi ťapschijecž, so woni bjes nať wobťacz njemóžĕja. Wschitke wĕzy indurťrije, maťchiny atd., dyrbia wone i Nĕmťťich ťtronow ťawĕťcž. My pať móžemy ľĕťťa derje bjes ruťťke rožti wobťacz.

Pucz i wotthĕnjenemu kónzej.

(Po nĕmťtim.)

Kóždy puczowat ma ťwój wotthĕnjeny kónž psched woczomaj. Naťche zyľe žiwjenje pať nĕje nicžo druhe hacž puczowanje, cžĕho dla njedyrbjeli ťebi tež ťa nĕ wotthĕnjeny kónž psched woczĭ ťajicž. Woprawdze próžy hódbne je, ťebi to roťmyťľicž. ť krotkimi ťľowami ťo prajicž da: „Ty dyrbiťch ťapřĕcž teho ťtareho cźlowjeťa, hotowy byčž tež ťchĭž wot Boha poťľany na ťo wťacz a wťchudžom poľafacz, komu ťľužicž ťe ťwojim žiwjenjom.“

Wotrocžkowiť ťchťalt dyrbi ťťchĕcžijanom draťta byčž. Duž dyrbjať ťebi cźlowjeť myťľicž, so žanemu ťhudemu wotrocžĕj abťo džowzy czežko nĕbudze, ťťchĕcžijanťny žiwy byčž. Tať pať nĕje. Kóždy chze rad „ťnĕť“ abťo „ťnĕni“ byčž a ťchťož to je, tež

hischceje spokojom njeje a by so chyzł hischceje lepje męcz, pschetoż wón njeje to sbože namakał, kotrehož bėšche so nadzał.

Werna wěz je, so je do nascheje wutrobny i pschinarodzenjom to žadanje po sbožu płodzene, ale my šebi prawy pucz njemu-šwolimy a i teho pschindže, so je to žadanje wjele tyšaz ludzi njespokojene, pschetož woni njewopominaju: „Schtož šwoje žiwjenje chze sathowacz, tón budže jo šhubicz; schtož pak šwoje žiwjenje šhubi moje dla, tón budže to šame sathowacz“ (Luf. 9, 24). To wschat sa wschitkich kšchesczijanow, sa krala tak derje kaž sa roboczana, płaczi, ale šlowo šwjateho pišma škožuje so na kóž- deho šameho w jeho powożanju, na kralow a poddanow, na knjezič a wotrocžtow a duž chzemj šebi bliže wobhladacz, schto wone wo šlužobnyh praji.

To czitasz 1 Tim. 6, 1: „Čzi wotrocžny dyrbja šwojich knjezič wscheje čzesceje dostojnyh męcz, so by Bože mjeno a ta wuczba šanicžowana njebyła.“ To šo nětotremu džiwna rěč byč šda, so dyrbja wotrocžny tež tyh knjezič čzesčicz, kotřiz žaneje čzesceje dostojni nješbu; ale kězbuji, čzeho dla šo to štač dyrbi: „so by Boža wuczba šanicžowana njebyła.“ To budže tebi jašnišche, hdyž wopomniš, so je kšchesczijanstwo wuczba wo lubošci Boha teho Wótza, kotřiz e šwojeho šyna Jesom Khrysta pošlat, so by naš i nim wujednał a my wušwobodženi byli wot krale- stwa teje čžemnosceje a wot wscheho bjesbóžneho waschnja. To je lubošcz, kotraž to šwoje njepta. Šdže namakaš tajšeje lubošceje pola čžlowjekow wot pschirodzenja? Žapochtoł šowot dyrbi šam wo šebi wušnacž: „Ja wem, so we mni, to je w mojim čžele, njebydli ničžo dobrego.“ A tola Bóh čžlowjekow phta a k šebi čžehnje — se wschej lubošczu! — Čžeho dla khowa šo mlode kurjo pod kšhidla paty, hdyž jemu strach hrosny? Dofelž wone macžernu lubošcz šnaje a šebi myšli, so je pola njeje sathowane. Tak je tež pola čžlowjekow. Š pomhazej, wumožazej lubošczu móžesh čžlowjekam najbliže pschincž, a hdyž je potom čžlowjek Božu wótžowšku lubošcz pošnal, šo tež w nim lubošcz šahori, kotraž pschezo pschibywa, doniž wón njemóže i psalmistom Davidom špewacz: „Šacž mi runje čželo a dušcha šawutlitez; dha wschat šy ty, Božo, kóždy čžaš mój wutrobny trošcht a mój džel!“

Wopomnicze pak, so to doměrjenje k Bohu jenož i teho wu- khadža, so je Bóh čžlowjekow najprjedy lubowal. Schto by i nami bylo, hdy by šo Bóh chyzł po naschej dostojnosci prashecz. Wón móže k nam prajicz: To šym ja sa waš čžinił, schto čžinicze wy sa mnje? — Šaj, schto móžemy my jemu dacž, dofelž mamy wschitko wot njeho? Ničžo, kšiba džaknu wutrobu, a wjazny šebi wón ani nježada, to druhe wón potom šam wot šebje dawa.

(Škóncženje pschichodnje.)

Šesšto i mišionstwa mješ židami.

Šassy rěta šlowne město Moldawsteje. Wone ma 90,000 wobydlerjow, mješ nimi 50,000 židow. Gřichškich žyrkwojow je tam 40, ale žane šwědčjenje wo žiwěj wěrje do Khrystuša šo tam njewotpołoži. Mała ewangelšta wošada tam tež je. We njej džěla mišionar Gottlieb, kiž je wot Barlińškeho towarštw a wobro- cženju židow wupóšłany. Wjele rjanyh šlowow na polu mišion- stwa mješ židami je hižo žnjecz šměl. Psched mało létami šesna šo se šprawnym židowškim mlodženzom, kiž šo šwěru sa wěrnosczu wobhonješche. Mišionar rošwucžowasche jeho w bibliji a móžesche bórny widžecz, kał wutrobna šbóžnikowa lubošcz w mlodženzu kěz- jesche. Tak pišche luby mlodženz w lišče, kotřiz je i Šelwejskeje rěče do nascheje pscheloženy: „Byrniež je šo wěra do Khrystuša hižo dawno do mojeje wutrobny šakorjenila (šy 3 léta šem, hdyž šapoczach w šwjatym pišmje i žylej wutrobu phtacz a Bóh tón šnjesh roššwěczi moju wutrobu se šlowom), ale hacž dotal — ja čzi praju — bratiše, nješnajach šwojeho šbóžnika, a mój wumožnik je žiwj, bratiše, mój wumožnik je žiwj a ja we nim. Šandženy Šom-Šippur (to je dženi šjednanja i Bohem), tón dženi, kotřiz je Bóh wušwolil, so by na nim šjednał hřeči našchich wótžow, tón dženi, na kotřymž šo Šsraelej štyšceje po wumoženju, tón dženi šbudži tež we mni wutrobne žadanje po woadaczu hřečow. Wón šbudži w mojej wutrobje štyštanje a wołanje k šbóžnikowej, so by tež moje hřeči nješł. a šacžucze džaka měšcha šo i płakanjom k dobro- cžiwemu a pscheczelniwemu wumožnikowej. Tón, kiž je tak wulki a

móžny, da šo w šwojej wulkej hnadže kšchizowacz sa hřešchneho čžlowjeka, kaž ja šym. D tež něł, hdyž to pišchu, šchumi šo w mojej wutrobje, kaž móške žokny šchumja. Tónle dženi štaji mi tež lubošne nadžije na trošcht Ziona mojeho luda psched woczzi, tón čžaš, hdyž budža Šsraelske džeczi phtacz Šehovah, jich Boha a jich krala Davida a hladazž k njemu, do kotrehož šy kałali, k temu, kiž wušasche na kšchizu w Šerušalemje. Šawěrnie, tele lubošne nadžije šy mojeho ducha wóžwike. Ale hdyž šym ja? Wjele čžerja moje myšle došez. Tři léta šym Bože šlowo w šwojej wutrobje sathowal, ale něł njecham šo wjazny hantowacz šwojeho šbóžnika, so bych jeho šjawanje pschad šwojimi bratrami pschipowjedal. Š komornikom praju ja: Šlaj, woda, schto šadžewa, so njebych kšchecženy był (Šap. š. 8, 36). Ša čze lubuju, Šesu, mešiasčo mo- jeje prawdošcze. Pschedžiwna je mi twoja lubošcz k te mni, duž chzu čze šako lubowacz. Twoja šmilnoscz je šmilnoscz šwěrneho pastyrja na šbudžazej wozny. Šmil šo, šmil šo tež na mojič bratrach, kiž woštanu w šabkudženju! Šmil šo nad nami a budž šwěrnj pastyr šwojeho luda!“

Wjele je luby mlodženz hischceje čžerpicz dyrbjał šwojeho wu- šnacža dla. Šeho žyle pscheczestwo bė žalošnje na njeho rošnjem- drjene a hanješche jeho na wschě waschnje. Tež jeho macž pošla jeho. Woni wjedžechu jeho tež psched jara wyškozny čžesčeneho rabbinarja, so by tón jeho šako k židowštwu wobrocžil. Tónle šo na njeho se šazpimazyw prashenjom da: „Wěrniš ty do Šoi- šbela? (to je šašmėšchaze mjeno sa Šesuša; židzi jeho pak Šoišbela mjenuja kóždy ras, hdyž jeho mjeno škyšcha, pschistajo: Šimmach šchemo wesičro, to je: Šjech je pošlate jeho mjeno a jeho wopom- njecze).

Wón kšhoble wotmolwi: „Šoišbela nješnaju.“ „Ale ty wěrniš do Nazarenškeho?“

„Šaj, ja wěrju, so bė Šesuš i Nazaretha a je mešiasč, tón žalbowany Boži Šatuba.“ „Wuczěr jeho“, kašasche rabbi, je to žyle dowjedjenje kšhobleho wušnawarja.

Šusto bu wón hischceje hanjeny a njemóžesche šo wjazny na hašach widžecz dacž. Šakalli židža bychu jeho morili. Židowški wuczenny muž, wěšty dr. Š., pišasche šahorjene knihi pscheczimo kšchesczijanškej wěrje a pošla te šame našchemu mlodemu čžlowjekowej. Tón pak jemu šledowaze šnapscheczimi: „Wasche knihi šy mi wažne prashenje roškadowaske, sa čžož šym wam wulki džal winojty. Psches to šteju něł čžim twjerdscho we čžistej wěrje, we wěrje do Šesuša.“ Prashenje našcheho luda wot teho čžaša, hdyž wuńdže Šesuš i našcheho luda, hacž do dženišniškeho dnja je: Wěrni tež jedyn wyšchšchi abo šarišejški do njeho? Ale tutón lud, kiž šo njemusteji na šakon, je pošlaty (Šan. 7, 48, 49). Š žylej wutrobu pak pošnach šwojeho šbóžnika, jako pak w mojej wutrobje to prashenje wozuczzi, pohrosny wone moju wěru. Ššnano, šebi prajach, bė Šesušowj čžaš tón čžaš tyh pišmawuczennyh; čzi wschitžny bėchu mudri a rošomni, nješku-łi woni jeho pošnali, kał dyrbju ja prajicz, so wón je? Našchi mudri bėchu šprawni, šy dha woni praweho morili? Kał móžu prajicz, so tón kamjen, kotřiz šy twaržny, pišmawuczeni, šacžišnyli, je šo rožny kamjen čžinił? A w našchich dnjach, je dha móžno, so šebi to wschitžny wulžy a mudri w Šsraelu myšla? Tele prashenje šče wy i mojeje wutrobny wuhnali. Džělo našchich mudryh njecha wěrnoscz, ale bėdženje a wadženje.

Ludowa wutroba šo pscheczimja; wona je naduta wot šebi- tošczeje a čžesčelakomnštw; wona čžini škódke hórke a chze šwětko do čžemnosceje pschewobrocžicz.

Tak wošta mlody čžlowjek šwěrnj šlužobnik Šesom Khrysta a bu rjane wopokasmo, so nasche džělo nad židami tež bjes płodu njeje.

„Šomhaj Bóh“ je wot něłka niz jenož pola knješow duchownyč, ale tež we wschěch psche- dawarňjach „Šserb. Nowin“ na wfach a w Budyščinje dostacz. Na šchtwórcž léta płaczi wón 40 np., jenotliwe čžizła šo po 4 np. pschedawaju.